

vystupuje v řízení tom z předpisu zákona a nikoli z příkazu kupitele, tedy vlastním jménem a nikoli jménem tohoto — nýbrž na samu úmluvu o přesunutí, na poměr jí založený, v němž je mu povinen k péči řádného muže a poctivého smluvníka. Zajistěť že vše, co shora jako jeho povinnost vytčeno, řádný a poctivý kontrahent sám od sebe pravidelně opatří, a proto musí, pak-li že kontrahent tak se zachová opomene, následky opomenutí stihnouti jeho a nikoli druhou stranu, která opatření ta učiniti nemohla, protože úřad s ní nejedná — vyjma ovšem případ Šu 17 poslední odstavec, o nějž však zde nejde. V tomto případě žalobce nevyhověl již ani svým povinnostem, v Šu 17 řádu dávk. mu uloženým, jak z porovnání jeho prohlášení ze dne 28. listopadu 1921 s předpisy Šu toho plyne, a není docela případné, jak to soud prvé stolice omlouvá. Žádná omluva tu neplatí, neboť žalobce měl svou povinnost splniti, avšak nesplnil, a nelze nechat nésti následky kupitele, jak činí první soud. Samo to, čím ho první soud omlouvá, ho usvědčuje, zejména dokazuje dovolaný prvním soudem přípis inspektorátu zemského ze dne 27. února 1924, že kdyby byl žalobce své povinnosti dle Šu 17 dávk. řádu zadost učinil («kdyby byl inspektorát věděl atd.»), bylo by bývalo zavedeno řízení k zjištění zcizovací hodnoty. První soudce zneuznává poměry. V poměru k úřadu byl toliko žalobce a neprávem praví první soud, že bylo povinností žalovaných učiniti oznámení dle Šu 17. Tím, že oni dávku ve smlouvě převzali, nevstoupili oni na místo žalobce v poměr k úřadu, neboť tohoto se úmluva přejímací nijak nedotkla. Také nerozhoduje, že výše dávky jednou právoplatně vyměřená nemůže býti již změněna, a že soud zejména není povolán, aby to učinil, vždyť nic takového žaloba ani nežádá, úřad má napořád vůči žalobci právo na zaplacení celé dávky tak, jak byla vyměřena, ale tu nejde o úřad, nýbrž jen a jen o poměr mezi žalobcem a žalovaným, aby žalobce zaplatil ze svého, oč dávka výše vyměřena, než by byla bývala, kdyby se byl dle své povinnosti zachoval. Zjištění tohoto převýšku docílí se tak, že se provede řízení, které by byl úřad provedl, kdyby byl žalobce své povinnosti vyhověl, t. j. provede se soudní odhad, v případě potřeby s předchozím výsledkem přezvědných osob, jež ovšem v procesu nutno slyšeti jako svědky. K soudnímu odhadu totiž bylo by to vždy došlo, kdyby se úřad se žalobcem byl nedohodl (§ 18 řádu), k čemuž ovšem žalobce v poměru svém k žalovaným bez jich svolení byl by oprávněn ani nebyl. Vyšetřená odhadní cena pak ukáže, jak by byla bývala dávka správně vyměřena, neboť bude to pak už jen matematický úkol (§ 12 a 13 řádu, k tomu předem § 5 a § 8—10 téhož).

Čís. 4374.

Přidavku dle Šu 1 zákona ze dne 12. srpna 1921, čís. 299 sb. z. a n., nelze se domáhati pořadem práva.

(Rozh. ze dne 18. listopadu 1924, R II 342/24.)

Žaloba horního zaměstnance ve výslužbě o zvýšení výslužného dle zákona ze dne 12. srpna 1921, čís. 299 sb. z. a n. byla s o u d e m p r v é stolice k námitce nepřipustnosti pořadu práva odmítnuta. Rekursní soud zamítl námitku nepřipustnosti pořadu práva. Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

D ů v o d y:

Žalobce domáhá se na žalované společnosti zaplacení přídatku ve smyslu §u 1 zákona ze dne 12. srpna 1921, čís. 299 sb. z. a n., který přísluší pouze důchodcům všeobecného pensijního ústavu a důchodcům náhradních zařízení. Již vládním nařízením ze dne 4. května 1920, čís. 342 sb. z. a n. bylo rozhodování o přiznání a vyměření těchto přídatků odňato právomoci soudů a ustanoveno, že v tomto směru rozhoduje příslušná důchodová komise zemské úřadovny všeobecného pensijního ústavu s konečnou platností, kdežto z rozhodnutí náhradního nositele pojištění lze se odvolati k důchodové komisi. § 6 zákona ze dne 12. srpna 1921, čís. 299 sb. z. a n., který jest podkladem žaloby, nařizuje, že o přiznání a vyměření přídatků rozhoduje důchodová komise, po případě orgán náhradního nositele pojištění, jemuž přísluší rozhodnutí o důchodech. Tato rozhodnutí lze bráti v odpor pouze žalobou k rozhodčímu soudu podle §u 75 (2) zákona o pensijním pojištění. Soudní příslušnost byla tedy vyloučena také tímto zákonem, jehož kategorický doslov nepřipouští soudní příslušnosti ani pro přechodnou dobu až do úpravy stanov náhradního ústavu, nebo až do přeměny náhradních smluv v náhradní ústav, po případě až do zrušení toho kterého ústavu a náhradní smlouvy. Pro tuto přechodnou dobu pozbývají platnosti ustanovení stanov náhradních ústavů a náhradních smluv, která jsou v rozporu s ustanoveními zákona ze dne 5. února 1920, čís. 89 sb. z. a n. a jsou nahrazena příslušnými zákonnými ustanoveními. Zaměstnanci, pojištění u náhradního ústavu anebo náhradní smlouvou, mají tudíž nejméně tytéž nároky, jako kdyby byli pojištění u všeobecného pensijního ústavu, třeba i stanovy nebo náhradní smlouva měla jiný obsah (§ 64 (6) zákona o pensijním pojištění, Dr. Emil Hendrich, zákon o pensijním pojištění, str. 115). Okolnost, ku které poukazuje rekursní soud, že v době podání žaloby, t. j. 22. září 1922, žalovaná náhradního ústavu neměla a že ministerstvo sociální péče teprve výnosem ze dne 15. října 1922 udělilo předběžné schválení nových stanov, nemůže založiti soudní příslušnost co do zažalovaného nároku ani pro přechodnou dobu až do konečného schválení stanov. Usnesení rozhodčího soudu pro pensijní pojištění v Brně ze dne 15. května 1922, jehož se rekursní soud rovněž dovolává, nemá pro tento spor významu, jelikož o námitce nepřipustnosti pořadu práva mají soudy rozhodnouti samostatně. Pro řešení této námítky jest směrodatným jedině způsob, jakým odůvodňuje žalobce svůj nárok, a proto nepadá na váhu, že žalovaná mezi jiným také namítala, že žalobci přísluší zažalovaná částka vůči žalované společnosti po případě pouze jako přejímatelce závazků těžařstva. Není potřebí, šířiti se o tom, že §§y 48 a 53 stanov pensijního

fondů žalované, vydaných v roce 1919, nemají vlivu na platnost a účinnost ustanovení zdejšího zákona ze dne 12. srpna 1921, čís. 299 sb. z. a n. Ustanovení čl. 10, A, 2 c) prováděcího nařízení ze dne 30. prosince 1920, čís. 693 sb. z. a n. rovněž nemluví pro správnost žalobcovy stanoviska, neboť tento předpis uvádí jen jednu z podmínek, jimž musily vyhověti náhradní smlouvy, platné 31. prosince 1918. Že nelze použítí při výkladu §u 6 zákona ze dne 12. srpna 1921, čís. 299 sb. z. a n. článků 7 a 8 uvedeného prováděcího nařízení, jest zřejmo z jejich obsahu a z doby jejich vydání. § 7 zákona ze dne 12. srpna 1921, čís. 299 sb. z. a n. nemění ničeho na předpisu předcházejícího §u 6 a nepřichází proto v úvahu při rozhodování o námitce nepřipustnosti pořadu práva.

Čís. 4375.

Dopravní řád železniční.

Ze škody vzešlé tím, že na dovozném bylo více vybráno, ručí dráha jen, prokáže-li se její úmyslnost anebo hrubá nedbalost, kdežto ze škody, vzešlé tím, že dráha ocitla se v prodlení s vrácením přeplatku, ručí dráha dle všeobecných právních předpisů.

(Rozh. ze dne 18. listopadu 1924, Rv II 607/24.)

Žalující firma domáhala se na dráze náhrady škody, která prý jí vznikla tím, že dráha omylem jí předepsala a od ní vybrala na dovozném více než měla dle tarifu vybrati. O b a n i ž š í s o u d y uznaly podle žaloby, N e j v y š š í s o u d žalobu zamítl.

D ů v o d y:

S právním posouzením rozepře nižšími soudy nelze souhlasiti. Žalující firma požaduje na dráze náhradu škody, která jí vznikla tím, že dráha omylem jí předepsala a od ní vybrala na dovozném více, než dle tarifu měla vybrati, takže žalující firma musila na opatření si německých marek, ve kterých bylo dovozné předepsáno, věnovati více československých korun, než kdyby dovozné bylo bývalo vyměřeno správně. Oba nižší soudy uznaly nárok na náhradu této škody za odůvodněný dle čl. 282 a 283 obch. zák. a vyhověly žalobě. Žalobní nárok nelze však posuzovati podle všeobecných předpisů obchodního zákona o náhradě škody, nýbrž podle předpisů železničního dopravního řádu o smlouvě nákladní, který má v §§ 70, 95 a 97 čís. 5 o následcích nesprávného vybrání dovozného zvláštní ustanovení. Podle těchto předpisů lze náhradu škody, vzniklé straně nesprávným vybráním dovozného, požadovati jenom, byla-li způsobena úmyslně neb hrubou nedbalostí, což v tomto případě nebylo žalující stranou ani tvrzeno. Jinak nepřisluší straně z t o h o t o důvodu nárok na náhradu škody, nýbrž pouze nárok na vrácení toho, o č bylo více na dovozném vybráno. Není sporno, že na dovozném bylo sice žalující firmě účtováno 4.518 Kč 40 h a 8,396.661 Mk, že však zaplatila vskutku jenom 8,396.661 Mk a to dne